

## **FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 5/2012 rd**

### **Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 2 § i lagen om statsborgen för ett europeiskt finansiellt stabiliseringsinstrument**

#### **INLEDNING**

##### ***Remiss***

Riksdagen remitterade den 8 februari 2012 regeringens proposition med förslag till lag om ändring av 2 § i lagen om statsborgen för ett europeiskt finansiellt stabiliseringsinstrument (RP 150/2011 rd) till finansutskottet för beredning.

##### ***Ställningstagande***

I enlighet med riksdagens beslut har grundlagsutskottet lämnat utlåtande i ärendet. Utlåtandet (GrUU 3/2012 rd) återges efter betänkandet.

##### ***Sakkunniga***

Utskottet har hört

- finansråd Asta Niskanen, konsultativ tjänsteman Markku Puumalainen och regeringssekreterare Jaakko Weuro, finansministeriet
- avdelningschef Tuomas Saarenheimo, Finlands Bank
- biträdande direktör Jukka Vesala, Finansinspektionen
- verkställande direktör Johnny Åkerholm, Nordiska investeringsbanken.

#### **PROPOSITIONEN**

Regeringen föreslår att lagen om statsborgen för ett europeiskt finansiellt stabiliseringsinstrument ändras så att de bestämmelser som gäller

det totala beloppet av borgensexponeringen preciserar.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

#### **UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN**

##### ***Motivering***

Utskottet tillstyrker propositionen, men med en teknisk precisering av ikraftträdandebestämmelsen.

Syftet med propositionen är att klargöra rättsläget i fråga om Finlands borgensexponering

mot det europeiska finansiella stabiliseringsinstrumentet (EFSF) på det sätt som grundlagsutskottet krävt i sitt utlåtande (GrUU 14/2011 rd).

Den egentliga lagstiftningsfrågan gäller 2 § i lagen om statsborgen för ett europeiskt finansiellt stabiliseringsinstrument (*EFSF-lagen*).

Bestämmelsen gäller borgensförbindelsernas räckvidd och maximibelopp.

Det är meningen att propositionen ska klargöra i vilken utsträckning de garantier Finland ger också gäller räntor och andra kostnader för de åtaganden man går i borgen för. Den ändrade texten i lagförslaget uttrycker nu klart att dessa under alla omständigheter omfattas av borgen, även om detta innebär att Finlands totalexponering blir större än det högsta belopp på 13 974,03 miljoner euro som lagen fastställer för borgen.

Utöver den egentliga lagändringen innehåller propositionen en utförlig beskrivning av ramavtalet om den europeiska finansiella stabiliseringsfaciliteten (EFSF-ramavtalet) plus ändringar, EFSF-beslutsprocesserna och EFSF-riktlinjerna (*Guidelines*) samt de förfaranden som garanterar riksdagens deltagande i beslutsprocessen (StoUU 9/2011 rd).

Dessutom ingår en sammanställning av Finlands borgensåtaganden för finansieringen av EFSF, en bedömning av de medföljande riskerna och en genomgång av riskhanteringen. Syftet är att ge en samlad bild av läget. De allmänna motiven avslutas med en genomgång av vilka konsekvenser våra åtaganden att finansiera EFSF har för statens förmåga att fullgöra sina förpliktelser.

På detta sätt försöker regeringen ge den redogörelse som finansutskottet förutsatte i sitt brev till finansministeriet den 22 november 2011. Den uppmaningen byggde på utskottets egen bedömning, grundlagsutskottets ovan nämnda utlåtande och revisionsutskottets utlåtande i ärendet (ReUU 5/2011 rd).

#### *Grundlagsutskottets utlåtande*

*Ändring av 2 § i EFSF-lagen.* De bestämmelser som nu föreslås är enligt grundlagsutskottets mening tydliga och exakta. De klarlägger rättsläget på det sätt som utskottet krävt i utlåtande GrUU 14/2011 rd.

Lagförslagets 2 § 2 mom. gör nu tydlig åtskillnad mellan dels *borgensåtagandet* enligt EFSF-ramavtalet (13 974,03 miljoner euro), som anges som borgen för skul-

ders och andra åtagandens kapital i EFSF och den överborgen på 65 procent som ställs för det, dels maximibeloppet för Finlands eventuella *borgensexponering*, som också täcker in "de räntor och kostnader som följer av åtaganden som omfattas av borgen samt den överborgen på 65 procent som ställs för räntorna och kostnaderna".

*Beskrivning av maximibeloppet för statsborgen.* Propositionen uppfyller nu också kraven på att maximibeloppet för statsborgen ska beskrivas när riksdagen behandlar samtycke till borgen.

Grundlagsutskottet ansåg i sitt utlåtande GrUU 14/2011 rd att "kravet på angivande av maximibelopp kan uppfyllas i fråga om poster hänförliga till kapitalet, bland annat räntor, också genom en beskrivning i ord i bestämmelsen som tillräckligt tydligt anger vilka dessa anknyttande poster är och genom en uppskattning av beloppet i motiven".

De bikostnader som ingår i borgensåtagandet är tydligt beskrivna i 2 § 2 mom. och i propositionsmotiven ingår en detaljerad bedömning av deras sannolika storlek. I propositionen redogörs helt korrekt också för redan ställda gällande borgensförbindelser och för hur borgensexponeringarna eventuellt kan komma att öka. Detsamma gäller exponeringsriskerna och riskhanteringen.

*Samlad bedömning av Finlands exponeringar.* Utskottet har dessutom påpekat att det finns så många utestående frågor att det än så länge inte går att göra någon samlad bedömning av Finlands ekonomiska åtaganden när det gäller att trygga den finansiella stabiliteten i Europa. En sådan bedömning behövs emellertid för att det ska kunna klarläggas hur riksdagens budgetmakt begränsas. Det handlar också om huruvida exponeringarna kan riskera finska statens kapacitet att klara av sina skyldigheter enligt grundlagen.

*Ikraftträdandebestämmelsen.* Avslutningsvis ansåg utskottet att ikraftträdandebestämmelsen behöver preciseras<sup>1</sup>.

När avsikten är att en lag ska tillämpas retroaktivt, såsom i detta fall, bör man inskränka den retroaktiva tillämpningen på lämpligt och behövt sätt beroende på fallet. I det här fallet bör lagens retroaktiva tillämpning inskränkas till statens borgensförbindelser gentemot EFSF före lagens ikraftträdande eller alternativt på något liknande och lämpligt sätt.

*Ställningstagande.* Lagförslaget kan enligt grundlagsutskottet behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

#### *Finansutskottets ståndpunkt*

*Ändringen av 2 §.* Finansutskottet anser i likhet med grundlagsutskottet att den föreslagna ändringen av 2 § i EFSF-lagen förtydligar rättsläget och är exakt utformad.

Ändringen är ändamålsenlig, även om den bara är av teknisk natur. Med andra ord sker det ingen förändring av borgensförbindelsens räckvidd i förhållande till vad som ursprungligen avsågs och bestämdes genom lag 1060/2011, som nu ändras. Ändringen gör det ändå lättare att tolka lagen och innebär ett klargörande av motiven

i den tidigare propositionen. Därmed är den motiverad.

*Upplysningar som riksdagen bett om.* Utskottet anser att beskrivningen av Finlands exponeringar är uttömmande och att den motsvarar vad riksdagen bett att få veta. Riksdagens medverkan i behandlingen beskrivs också den på lämpligt sätt med beaktande av de aspekter som gäller riksdagens budgetmakt.

*Ikraftträdandebestämmelsen.* Det är meningen att lagändringen ska tillämpas retroaktivt från och med samma tidpunkt då ändringen (1060/2011) av EFSF-lagen trädde i kraft, dvs. den 21 oktober 2011.

Utskottet föreslår att ikraftträdandebestämmelsen preciseras på det sätt som grundlagsutskottet föreslår. Det innebär att bestämmelsen ska gälla statsborgen inom EFSF-systemet som ställs den 21 oktober 2011 eller senare.

#### *Utskottets förslag till beslut*

Riksdagen

*godkänner lagförslaget enligt propositionen men ikraftträdandebestämmelsen med följande ändringar:*

#### *Utskottets ändringsförslag*

Ikraftträdandebestämmelse  
(1 mom. som i RP)

Lagen tillämpas på statsborgen som ställs den 21 oktober 2011 eller senare.

<sup>1</sup> Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt och enligt propositionen ska den tillämpas retroaktivt från och med den 21 oktober 2011. Det är samma datum som ändringen (1060/2011) av EFSF-lagen trädde i kraft.

**FiUB 5/2012 rd — RP 150/2011 rd**

Helsingfors den 30 mars 2012

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Kimmo Sasi /saml  
vordf. Pentti Kettunen /saf  
medl. Leena Harkimo /saml  
Jouko Jääskeläinen /kd  
Timo Kalli /cent  
Sampsa Kataja /saml  
Esko Kiviranta /cent  
Mika Lintilä /cent  
Heli Paasio /sd  
Kari Rajamäki /sd  
Markku Rossi /cent

Matti Saarinen /sd  
Sari Sarkomaa /saml  
Kauko Tuupainen /saf  
Pia Viitanen /sd  
Ville Vähämäki /saf  
ers. Risto Kalliorinne /vänst (delvis)  
Johanna Karimäki /gröna (delvis)  
Esko Kurvinen /saml  
Riitta Myller /sd (delvis)  
Mats Nylund /sv.

Sekreterare var

utskottsråd Maarit Pekkanen.

## RESERVATION

**Motivering**

Regeringen lämnade i fjol på hösten en proposition enligt vilken exponeringen gentemot ESFS skulle öka. Regeringen och de presenterade handlingarna lät då förstå att exponeringarna skulle öka till något under det dubbla av dåvarande belopp. Nu har det ändå visat sig att Finlands eventuella borgensåtaganden kan vara betydligt större än så.

Centern har sedan förra hösten krävt att uppgifterna rättas till så att de motsvarar sakernas rätta tillstånd. Det är bra att regeringen äntligen rättar till denna felaktighet. Regeringen har nu lämnat en ny proposition i samma ärende och tillstått att Finlands borgensåtaganden blir klart över det dubbla.

Centern motsatte sig emellertid redan i höstas propositionen, som

- ökade euroländernas borgensförbindelser gentemot den temporära krisfonden och gav EFSF möjlighet till helt nya sätt att agera
- bemyndigade EFSF att köpa obligationslån på andrahandsmarknaden
- gav EFSF möjlighet att ge förebyggande stöd till stater som saknar ett fastställt finansiellt anpassningsprogram
- gav EFSF möjlighet att rekapitalisera finansinstitut.

Centern kan alltså inte godta att borgensåtagandena gentemot EFSF ökar. I stället bör man i fråga om EFSF gå i riktning mot den tidigare situationen.

Ursprungligen bestämdes storleken på den EFSF- utlåningskapacitet som omfattades av medlemsstaternas borgensåtagande så att krisen skulle kunna begränsas till vissa små euroländer. Dessutom är de verksamhetsformer som EFSF ursprungligen fick snäva och noga avgrän-

sade. Faciliteten kan låna ut pengar bara till ett land som går direkt med i skuldprogrammet. Villkoret för lån är ett stramt anpassningsprogram. Dessa principer har nu frångåtts under Katainen-regeringens ledning.

Vi går åt fel håll om vi hela tiden pumpar in mer pengar för att lösa problemen för länder som saknar förmåga att nå mer hållbar skuldsättning. Förfarandet resulterar i att den solidariska bördan inom euroområdet ökar ofantligt, samtidigt som bördan läggs på allt färre axlar i den takt som fler länder ser sig tvungna att ty sig till finansiering genom EFSF. Det nuvarande förfarandet leder till ökat behov av tvingande makt och till en genom kriser tilltagande federalistisk utveckling.

Vi kan påskynda eventuella kontrollerade skuldsaneringar om vi avstår från nya gemensamma exponeringar på flera hundra miljarder euro och flera nya stödformer. I praktiken skulle det innebära att finansinstitut som lättsinnigt beviljat krediter lider förluster och tvingas till nedskrivningar och att regeringarna i de berörda länderna behöver rekapitalisera sina banker. Samtidigt får det skuldsatta landet en ny möjlighet att utträda ur euroområdet.

Den centerledda regeringens policy för att stabilisera euron var starkt villkorat, avsåg att bevara den nationella suveräniteten och krävde att problemländerna som motvikt till stöd följer ett anpassningsprogram i sin ekonomiska politik. Vi anser att varje medlemsstat primärt själv ska bära sitt ansvar för samhällsekonominns hållbarhet.

**Förslag**

Vi föreslår

*att riksdagen förkastar lagförslaget.*

**FiUB 5/2012 rd — RP 150/2011 rd**

Helsingfors den 30 mars 2012

Timo Kalli /cent  
Esko Kiviranta /cent

Markku Rossi /cent  
Mika Lintilä /cent